

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Marie Louise Sundheim

marie.sundheim@Statnett.no

Vår ref: 2024/215-20

Deres ref:

Statnetts kommentarer - Sørlige traséalternativer for ny 420 kV forbindelse Samnanger-Øygarden

Statnett har mottatt en rekke høringsinnspill som gjelder utredningen av sørlige traséalternativer for den planlagte 420 kV-forbindelsen mellom Samnanger og Øygarden. Flere av innspillene tar opp samme tematikk. Innspillene er derfor sammenfattet og kommentert tematisk i dette dokumentet.

1. Videre utredning av sørlige alternativer, herunder alternativ 6.1 og 6.2

Flere innspill ber om at de sørlige alternativene tas inn i den videre konsekvensutredningen. Det anføres blant annet at alternativene ikke er utredet eller modnet på samme nivå som de meldte alternativene, og at det derfor ikke er grunnlag for å legge dem bort.

Statnett har, etter krav fra NVE, utarbeidet et teknisk underlag for sørlige traséalternativer. Utredningen omfatter alternativ 6.2 og alternativ 6.0/6.0.1, med vurderinger av blant annet byggbarhet, tekniske rammebetingelser, kabelanlegg, arealkonflikter, kostnader og tidsplan. Arbeidet er gjennomført med en detaljeringsgrad som tilsvarer det som normalt inngår i en melding, og med mer inngående vurderinger av byggbarhet og tekniske forutsetninger der konfliktnivået tilsier dette.

Statnetts utredning er ikke en full konsekvensutredning, og gir derfor ikke grunnlag for å fastslå de samlede konsekvensene for natur og samfunn. Underlaget dokumenterer likevel så store tekniske og arealmessige konflikter at Statnett mener at alternativene 6.0, 6.0.1 og 6.2 ikke bør tas med videre i utredningsprogrammet. Statnett mener det utarbeidede underlaget gir NVE et beslutningsgrunnlag for å fastsette hvilke alternativer som skal inngå i det videre utredningsprogrammet. Endelig avgjørelse om utredningsprogrammet treffes av NVE.

2. Bruk av sjøkabel, jordkabel og kabeltunnel

Mange av innspillene ber om større bruk av sjøkabel, jordkabel eller kabeltunnel når den nye forbindelsen bygges ut. Statnett har vurdert flere kabeltraséer, landtak og tunnelløsninger i forbindelse med utredningen av de sørlige alternativene. På 420 kV spenningsnivå kreves flere kabelsett for å oppnå overføringskapasitet som kan sammenlignes med luftledning. Kabelanlegg medfører store arealbeslag til behov for muffeanlegg, adkomst, kabelgrøfter og kompenseringssanlegg. De elektriske egenskapene til 420 kV-kabler gir i tillegg utfordringer knyttet til spenningsforhold,

spenningskvalitet, systemdrift og feilretting. Vurderte landtak og tunnelløsninger har også konflikter med bebyggelse, friluftsliv, kulturminner, annen infrastruktur eller tekniske forhold. Kabel kan være nødvendig eller hensiktsmessig på enkelte strekninger, men Statnett mener at løsningen må vurderes samlet ut fra virkninger i kraftsystemet, forsyningssikkerhet, arealvirkninger, kostnader og gjennomførbarhet. I utredningen av de sørlige alternativene har Statnett vurdert alternativer med utstrakt bruk av kabling opp mot forholdene nevnt ovenfor, og konkludert med at alternativene ikke bør tas med videre. Statnett viser til stortingsmelding 14 som sier at bruk av kabel i nett med høyt spenningsnivå skal være restriktiv.

3. Behovet for ny 420 kV-forbindelse og nullalternativet

I høringen har det kommet inn innspill som stiller spørsmål om behovet for den nye forbindelsen. Innspillene viser blant annet til usikker forbruksutvikling, endrede industriplaner, elektrifisering av sokkelen, muligheter for lokal kraftproduksjon og behovet for å utrede et nullalternativ.

Behovet for en tredje forbindelse til Øygarden er vurdert i konseptvalgutredningen for Bergen og omland (videre omtalt som KVU), og i den videre planleggingen av nettet i Bergensregionen. Bakgrunnen er planer om økt forbruk, svak forsyningssikkerhet i området og reinvesteringsbehov i eksisterende nett. Statnett følger utviklingen i forbruk og kapasitetsreservasjoner for å sikre at det foreligger tilstrekkelig sikkerhet for forbruksutviklingen før det sendes inn konsesjonssøknad for forbindelsen til NVE. I prosessledende uttalelse fra Energidepartementet til KVU'en fastslår ED at Statnett må sørge for at det inngås forpliktende avtaler om kostnader forbundet med utredninger mellom relevant nettselskap og aktørene som ber om tilknytning før det eventuelt søkes konsesjon. Før en eventuell investeringsbeslutning skal det være inngått avtaler om anleggsbidrag.

4. Oppgradering og bedre utnyttelse av eksisterende nett

Innkommende høringsinnspill foreslår at Statnett heller bør spenningsoppgradere eksisterende forbindelser og utnytte eksisterende nett bedre som alternativ til en ny forbindelse.

Statnett har vurdert oppgradering av eksisterende nett i Bergensregionen. En slik oppgradering gir økt kapasitet, men ikke like mye som med en ny ledning. Spenningsoppgradering krever nye eller ombygde stasjoner, utskifting av ledninger og omfattende utkobligheter. I utkoblingsperiodene vil overføringskapasitet og forsyningssikkerhet være redusert. Uten en tredje forbindelse vil forsyningssikkerheten og overføringskapasiteten fortsatt være begrenset ved feil og vedlikehold. Statnett viser til at oppgradering av eksisterende nett og en ny forbindelse har ulike funksjoner, og at begge tiltak vil være nødvendige ved høy forbruksvekst i regionen.

5. Forsyningssikkerhet, systemløsning og tilknytning til Bergen

Flere innspill mener at et sørlig alternativ kan gi bedre forsyningssikkerhet for Bergen, særlig dersom forbindelsen knyttes til Arna eller Jordal. Det er også etterspurt vurdering av mellomliggende transformatorstasjoner.

Statnett viser til at behovet for 420 kV forbindelsen Samnanger-Øygarden er å legge til rette for forbruksvekst. Det er primært lengst i vest det foreligger konkrete planer om større nytt forbruk, men forbindelsen legger til rette for forbruksvekst i hele området vest for Bergenssnittet. Forsyningssikkerheten til Bergen er tilfredsstillende gjennom de tiltakene som nå er under bygging i regionen. Statnett viser også til at forsyningssikkerheten til Bergen styrkes ytterligere gjennom forbindelsen Samnanger- Øygarden, da forbindelsen vil avlaste kraftflyten gjennom 300 kV nettet. Det vil ikke

være mulig å etablere tilknytning til de eksisterende stasjonene på Jordal eller Arna uten å bygge helt nye selvstendige 420 kV stasjoner i nærheten av eksisterende stasjoner. I utførte analyser har verken Statnett eller BKK sett behov for at den nye forbindelsen går innom en stasjon i Bergensområdet.

6. Samfunnssikkerhet, beredskap og sårbarhet

Flere av innspillene ber om at sikring av kritisk infrastruktur og sårbarhet ved lange, eksponerte luftledninger tillegges større vekt. Innspillene mener at kabel gir bedre fysisk beskyttelse enn luftledning.

Sikkerhet og beredskap er sentrale hensyn ved planlegging og drift av transmisjonsnettet. Statnett påpeker at valg mellom luftledning og kabel kan ikke vurderes ut fra fysisk eksponering alene. Feil på kabelanlegg kan være krevende å lokalisere og reparere, og en kabel vil som regel være ute av drift vesentlig lenger enn ved feil på luftledning. Sånn sett kan det å begrense antall kilometer med kabel være et risikodempende tiltak. Statnett vurderer derfor robusthet, reparasjonsberedskap, systemdrift og konsekvenser ved utfall samlet for de aktuelle løsningene.

7. Gjenbruk av traséer og parallellføring med eksisterende infrastruktur

Mange innspill mener at forbindelsen bør bygges i et av de sørlige alternativene, og peker på at inngrepene blir mindre ved disse alternativene ettersom eksisterende traseer kan brukes. Det foreslås også sanering eller omlegging av regionalnett.

Statnett vurderer gjenbruk og parallellføring der dette er teknisk og arealmessig mulig. I utredning av alternativ 6.2 og 6.0/6.0.1 er slike forhold gjennomgått på de aktuelle delstrekningene. Statnett er enig i at det er viktig å begrense nye inngrep. Nærhet til eksisterende infrastruktur eller parallellføring er imidlertid ikke i seg selv tilstrekkelig til å konkludere med mindre samlet belastning. Parallellføring kan redusere inngrep i nye områder, men Statnett sin utredning viser samtidig at 6.0/6.1 og 6.2 vil kreve både kryssing, omlegging og utkobling av eksisterende nett. Nærhet til bebyggelse og manglende plass begrenser mulighetene for parallellføring flere steder. I områdene hvor det er mulig med parallellføring krever dette også er nytt rettighetsbelte, nye master, anleggsområder og adkomst, og utløser flytting av eksisterende nett flere steder. Alternativene krever også areal til omfattende infrastruktur for kabelanlegg. Foreslåtte løsninger for de sørlige alternative som er spilt inn i høringen har ikke tatt høyde for disse forholdene.

8. Temaer i konsekvensutredning

Det er mange høringsinnspill som mener at blant annet naturmangfold, kulturminner, friluftsliv og landskap som blir påvirket av de meldte alternativene ikke er godt nok hensyntatt. Statnett viser til at temaene vil bli utredet i konsekvensutredning for den nye forbindelsen. Endelig konsekvensutredning gjøres på bakgrunn av NVE sitt utredningsprogram når dette er fastsatt.

Med vennlig hilsen

Kenneth Teigenes

Porteføljedirektør

